

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Készen állunk mindenféle szerkesztési munkára és a kiadás költségeit is megfizetjük.
HIRDETÉNYEK
 Hirdetési díjak és a kiadás költségei minden nap a lap szelvényében közölve.
 Bőrmintételek levelek csak ismert kérésre fogadjunk el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Kiadványi ár:
 Helyben házból hordva vagy vidékre postán küllve
 Egész évre 10 ft — kr.
 Félévre 5 ft — kr.
 Negyedévre 2 ft 50 kr.
 Egy hónapra 1 ft — kr.

Hirdetési díj:
 Ot-hasbaspöttesor egyenesi beiktatásért 5 ft.
 Helygörd minden hirdetésért külön 30 kr.
 Nyitlér 4 hasbas pöttesorért 20 kr.
 Hirdetést vagy reklamot magában foglaló ajdandóságokra 50 krajcsár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Kedd Augusztus 5.

150. szám.

Közigazgatásunk államosításáról.

Egyik a legégetőbb reform kérdéseinek a közigazgatás államosítása, mert jelenlegi közigazgatásunk már csak romja a hajdaninak, mely alkotmányos szabadságunknak hatalmas bástyáját képezte; mert mióta alkotmányunk védbástyája a parlamenti összkormányzat és a felelős magyar miniszterium, s nem mint régen a vármegyék; a megyei és városi adminisztrációs rendszer is lejárt, elvesztette minden életképességét és megérett arra, hogy muzeumba kerüljön.

Ha a választási rendszert vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy általában még mindig azon szempont vezérli a választókat, nincsenek-e rokonságban a jelölttel? vagy a jelölt nem tagja-e valami fényes multu nagy befolyású családnak? Hogy a jelöltnek vannak-e megkívántató képességei az illető állás kellő betöltésére, az soha sem jön számításba.

Ujabb törvényeink behozták a közigazgatási tisztviselőknél a gyakorlati állást, hogy majdan a lehetőséghez képest ezekből választassanak meg a tisztviselőket. Mily önámítás az számos tehetséges ifjura nézve azon hitben lenni, hogy rokonság és egyéb összeköttetések nélkül valaha előkelő megérdemelt állást foglal el a tisztviselői karban. Nézzünk szét az ország minden megyéjében, s úgy tapasztaljuk, hogy az ott levő tisztviselő legnagyobbrészt állásukat mintegy családi örökségként veszik át. Állásuk megingathatlan. Elég egy bizonyos névvel birni, hogy valaki díszes hivatalra elválasztassék. Innen van a sok rossz s hanyag tisztviselő, innen van az, hogy hivatalaink különösen a megyéknél jó részben tápintézetek jellegével bírnak végzett fölbirtokosok és kiérdemült öreg urakra nézve. S ha mégis akad köztük

kivétel, kik nem családi összeköttetésüknek köszönik hivatalukat: itt is tapasztalhatjuk, hogy a választók szavazatát nem tehetségek és szorgalmuknak köszönhetik, hanem egyéb jó tulajdonságaiknak, melyek közt főszerepet játszik a korteskedés!

Hasonlítsuk csak össze a választott tisztviselőket a kormány által kinevezettekkel, nézzük meg hivatalaikat s bámulatos különbséget fogunk köztük találni, azonban korántsem a választottak előnyére. A kinevezett tisztviselő nincs köve a választók kegyéhez, s habár emelkedése pártfogás hiányában csendesebb menetű is, azonban arra nincs eset, hogy érdekei mellett egészen megelégedzenek róla. Míg a választott tisztviselőknél az érdem az előléptetés alkalmával soha sem jön tekintetbe.

Tagadhatlan, hogy mindkét rendszernek vannak előnyei és hátrányai, sőt elismerjük azt is, hogy bizonyos körülmények közt a választási rendszer előnyben részesítendő. Azonban addig, míg népünk véréből a nepotizmus érzülete ki nem vész, adjunk helyet a kinevezési rendszernek, ha jobb tisztviselőket és jobb közigazgatást akarunk.

Alkotmányosságunk 23 évi története hány fényes nevet tud felmutatni a miniszteriumok, felső bíróságok és egyéb kinevezett tisztviselők közt, kik az ismeretlenség ködéből tehetségeik és érdemeik által emelkedtek magas polczra. De vajjon a megyei életben hány ember emelkedett tehetsége által magas állásra, azok közül kiknek rokoni és családi összeköttetései befolyásos embereknél nem voltak? Bizonyára ez utóbbiak száma vajmi kevés!

Majd ha a született hivatalnokok kasztja kihál, s az emberekben megéri az öntudat, hogy egyedül a becsületes munka nemesíti az embert; majd ha el-

jövend azon idő, mikor a léna és hitvány emberek minden gazdaságuk mellett is nem lesznek a tisztelet és csodálat tárgyai, mint korunkban; majd ha mindenki ben testté és vérré válik a szigorú kötelességerzet a haza és közjó iránt, s a hazafiság nem pusztán üres szó leend: akkor elérkezik annak ideje, hogy a társadalom a polgárok választotta tisztviselők által kormányoztassék, míg azonban ezen idő elérkezik, addig adjunk előnyt a kinevezési rendszernek.

Veritás.

A kir. tábla széthelyezése. Az új királyi táblák elnökeit már az évi októberben nevezik ki; aztán teszik majd közzé a kinevezett elnökök a pályázatot a bírói és egyéb állásokra. Az új táblák mikédsükét 1891. május 1-én fogják megkezdeni.

Külföld.

Oroszország és Bulgária. A porta erőlyes magatartása a macedóniai bolgár püspökök ügyében meghozta gyümölcseit. Az orosz diplomácia az ellene irányult bevezetett tények előtt méltóságtelejes meghátrál s felhivatalos lapjai most azzal kürtölik be a világot, hogy a pétervári külföldi hivatal az egész kérdést nem tartja elég fontosnak arra, hogy a szultán elhatározását politikai tekintetben nagyobb fontossággal bírónak tekintse. Érdekes a dologban az, hogy a török diplomácia tradícionális ravaszsága, mely a finomságot nem nélkülözi, miként játszotta ki Neliđev nagykövetet, ki az orosz diplomácia megsokkott furfangjával járt el ebben az ügyben. Konstantinápolyból ugyanis azt jelentik, hogy Neliđov, midőn Giers győzékét átadta, a nagyvezér előtt kijelentette, hogy midőn Oroszország a bolgár püspökök beiktatását ellenzi, ezzel nem a bolgár nép ellen foglal állást, mely iránt a császár folyton változhatlan atyai jóindulattal viseltetik, hanem a törvénytelen alapon álló bolgár kormány ellen. A nagyvezér erre, a mint az orosz nagykövet eltávozott, azonnal a bolgár exarchához fordult, felszólítván őt, hogy a macedóniai bolgár püspök beiktatási okmányát ő fogalmazza. A bolgár exarcha természetesen nem

készt e kérelmet előterjeszteni s erre a szultán aláírta a berátot, mely e szerint nem a "törvénytelen alapon álló bolgár kormány", hanem a bolgár hierarchia törvényes fejének megkeresése következtében adatott ki.

Tanügy.

(Hivatalos jelentés.)

Kimutatás a népoktatás állapotát illetőleg Debreczen sz. kir. város részéről 1890. év I. feléről.

Tankötelesek száma 7539. Ezek közül mindennapi 5612, ismétlő 1927. Továbbá van fű tanköteles mindennapi 2799 ismétlő 1079. Férfy tanköteles mindennapi 2813, ismétlő 848. Iskolába járó mindennapi 5066*, Iskolába nem járó mindennapi 675. Iskolábajáró 13-15 évesek száma 2991**. Iskolába nem járó 13-15 évesek száma 32. Az iskolába nem járók mindnyájan tanyaiak és pusztaiak voltak. — Iskolák, óvodák száma. Iskolák 31, óvoda 3, árvaház 2, összesen 36. Ezekből állami jellegű elemi-felső nép polgári-kereskedelmi-ipariszkola-óvoda-árvaház. Községi jellegű elemi 3, felső nép polgári-kereskedelmi 2, ipariszkola 1 óvoda 1 árvaház. Felekezeti jellegű elemi 23, felső nép 1 polgári-kereskedelmi- iparos iskola- óvoda 1 árvaház 1. Magán jellegű elemi 2, felső nép-polgári-kereskedelmi iparosiskola- óvoda egyleti 1, árvaház egyleti 1. — A tanítók közzül (ideszámitva az iparos és kereskedelmi iskolai tanárokat és tanítókat is), rendes 80, segéd 50, képesített 114, nem képesített 16. — Az iskolába járók száma előző félévhez hasonlítva nőtt 364-el a 6-15 éves iskolába nem járók száma pedig apadt 275-el. A törvénynek megfelelő felszerelés hány iskolánál van 31, nincs —. Faiskola hány iskolánál van 6, nincs 25, Iskolakert hány iskolánál van 20, nincs 11. Tornater hány iskolánál van 26, nincs 5. Könyvtár hány iskolánál van 24, nincs 7. Házi ipar hány iskolánál van 7, nincs 24. Hat elemi tanfolyammal hány iskola bir 24, nem bir 7. Három ismétlő tanfolyammal

* Jegyzet 5166 közül vidéki volt — 129, így a helybeliek száma 4937.

** 2991 növendék között volt vidéki, továbbá kereskedelmi és iparos iskolába járt 15 éven felüli — 1096 így a helybeliek száma — 1895.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Rosz seb.

A csőzp száj, amit a rejtegetett szűzi szerelem fölnyitott, begyógyította egyszerre a Kádárék nyitott sebéit.

Pedig már ott volt a fájdalmas seb a törvénytevés boncesztalán s kérte az öreg Kádár a bírót, hogy haraggal nyuljon hozzá, ami azt a rossz sebet még jobban elmérgesítette volna bizonynyal.

Az a csőpp szíj azonban amit szétnyitott a szűzi szerelem, épen idején belecsicsereggett a törvénybe s a remegve megszólaló szerelem édes sában annyi tömöntelen balzsam volt, mint hajdan az istenember gyógyiratos szavában: meggyógyult tőle ott mindjárt a Kádárék rossz sebo.

Ah, boldogtalan emberek: apa és fű, az imént még gyűlölték egymást, megtagadták egymást s az öreg ember irgalmatlan szigorral rázta az öklét s ezt mondta a fiának:

— Te rossz seb!

István az volt: rossz seb, mely a becsületes Kádáréknak — a szelíd, könyes szemű, tiszta Kádárné asszonynak kivált — nagyon fájt régóta. Nem tudták meggyógyítani: a könyv lepergett róla, a büntetés méreg volt neki.

Egészen veszendőnek indult a szép vonásu, rossz fű; éjszakázott, elkártyázta a virágos mellényröl az ezüstgombokat, amiket a gatyás nemesek nagyapja hagyott rá, kiszedte a színes pohárból az anyja aranygyűrűt s muzsikaszót vett azokért és tánczolt ingujjban, nyitott mellél hajnalig. Azután eszeveszettezen nekifeküdt éjjel a szendergő szűli hajlék ajtajának és verte mind a két kezével, hogy dugjanak ki neki a nyíláson pénzt, mert még meg se virradt.

Hallotta, hogy odabent valaki elfojtva zokog s könyörög:

— Ne bántsd Mihály!

A „rossz seb“ eleresztette a kilincset mámoros feje lebukott, megfordult s nesztelenül elsompolygott.

Odabent pedig, mint egy lelánczolt tigris, revolverrel a kezében tétlenül s nagyokat fujsva állt s reszketett Kádár Mihály az asszony előtt, aki figyelve kifelé, megkönynyebülve mondta:

— Lásd, már elment.

Volt ilyen jelenet több; ez a gyenge, elcsigázott, könyes szemű asszony sokszor tehetetlenül tette ezt az erős, haragjában kegyetlen embert, aki rendesen elejtette a fegyvert, ha a másik kezében az asszony reszkető kezét érezte.

Látta a Kádárék nyitott rossz sebéit az egész mórai zug s mivel hogy az emberek néha gyöngédek is tudnak lenni: nem beszéltek róla, nem bántották, sőt arról sem beszéltek, hogy tegnap éjjel egy egész tragédia volt bent a tiszta, fehér házban s az ablak virágai közül megrázó hangok szálltak ki.

— Kilövöm belőled azt a komisz lelket, te rossz fattyú!

— Hát tessék, ide ni!

Az öreg kezében revolver reszketett, a gyermeknél kés volt s közöttük volt szegény Kádárné az ő fegyverével: sűrű szemével.

Ezek a könyvek, mint vaspörtyű-ütesek hullottak rá az apa és a „rossz seb“ karjára. A becsületes öreg Kádár már most nem takargatja tovább a rossz sebet, ünneplőbe öltözött, eljött ide, elhozatta ide azt a „rossz sebet“, hogy a törvénynyel gyógyítsák, ha lehet, vigyék valami munka-házba, adjanak rá kényszer-zubbonyt.

— Uram, az lesz a vége így is, úgy is, — szól erőteljesen a vádoló apa — ha nem tudnak ezen a rossz seben segíteni, belehalunk mindnyájan, én is, ő is, meg aztán...

Elfolyt az öreg szemén egy pár most kiszökent köny azért a harmadikért, akiről nem tud beszélni.

A „rossz seb“ visszataszítón viselte ma-

gát, fölvetette a fejét, hullámos fényes, fekete hajának néhány csigafodra lehullt a homlokára, élénk, sötét szemei a dacz tűzében élnek s elszántan ezt mondta:

— Bámom is én, tölem palpolhat!

A bírót ott volt: megintette, a mire kitört:

— Rosz az apám is!

Az öreg fanyar képet vágott s a bírónak felelt:

— Persze rossz vagyok, igaz, hogy ezt a rossz sebet fölneveltem.

— A maga vére ez a rossz seb! — vágott vissza szilajul János.

Igy villongtak apa és fia gyűlölködve, a vad, nyers fű nem engedett, nevetett mikor az öreg büntetést kért reá, mikor a vallomását mondta az irnok tola alá: „Kivánom, hogy fiam, gyilkossági merényletért törvény elé“...

Idáig értek, mikor egy tiszta, szőke kis leány, kurta perká ruháskában, kivágott cipellőben, feltürt uju ingvállacsában, a miből kivirított hófehér, kövér nyaka, belépett, mintha valaki kívülül úgy taszította volna, egy női kéz...

Tán a szegény Kádárné asszony keze volt...

A kurta ruhás kis vendégtől, a kinek a buzavirág szeme tétován nézdegélt körül, mi közben féllélen előre tipeggett pihegve, ettől az ingvállas virágszálltól úgy megijedt János, hogy elfordult a fal felé s aláhullott keze reszketett, széles háta megrázkódott.

Ez a szőke kis leány pedig a Bágyi Klárka volt s odament mindjárt az öreg Kádár Mihályhoz, a szomszéd bécshoz, megfogta a kezét s szétfeszítette a kis szája szűzi szirmai:

— Jöjjön haza Mihály bácsi, ez nem szép, hagyja abba, ez is menjen.

Az „ez is“ megtántorodott ott a falnak fordultan egy kevéssé.

Az öreg nem akart tágítani. A bírót felmelegedett s intett, hogy csak engedjék be-

szélni azt a gyermeket, aki fogta görcsösen már most mind a két kezével az öreg kezét és húzta:

— Ugyan már jöjjön, megbánja, ha nem jön, várják is odakint, tudja, hogy ki, Mihály bácsi okosabb sokkal, tessék jönni.

A Bágyi Klárka egész forradalmat csinált a két ellenség borsjében: az a „rossz seb“ meghunyászkodva hajította le a fejét, az öreg ránézett s oda sujtott hozzá:

— Nem bocsátok meg, írja a jegyző ur, hadd vigyék.

Mint egy szentírás tudó szoknyás szenteske felegetett vissza félig sirva:

— Nem szabad beleavatkozni Mihály bácsinak a jó isten dolgába.

S mikor ezt mondta, tekintetével az ajtó felé fordult, ezt fejezvé ki: „odakint van az a szent asszony, aki engem erre föltanított.“

Az öreg pedig lágyult s már nem volt annyi harag a hangjában:

— Nem bocsáthatok meg, mert megesküdtem...

Előbe szökött madár-könnyűséggel Bágyi Klárka s fölnevezett rá:

— Azt az átkot majd leimádkozom...

S a csőpp száj, amit a rejtegetett szűzi szerelem fölnyitott, begyógyította egyszerre a Kádárék nyitott rossz sebéit.

János sirt és megcsókolta az apja kezét.

Békéffy Antal.

A kontesz.

A kis kontesz kinézett az ablakon. Világos gesztenyeszín hajjal környezett, viruló arcáról nevetett az élet, fitos orra, piros élveteg ajkai, fekete csillogó szemei elárulták a vért, ezt az egészséges, üde vért, mely raboskodott a jó társaság konvencionális bilincseiben. Buzavirágszín, kék derék, egyszerű redőkben simult arányos, rövid derakához, a többit elfődte az ablak, melyből mintegy rányábló bájos portréje, színes, vidám jelensége kisugárzott.

hány iskola bir 19, nem bir 9, törvényben megszabott tárgyak hány iskolánál taníttatnak 31, nem taníttatnak —.

II.

Kimutatás a népoktatás állapotát illetőleg a hajdumegyeréséről az 1890. év I. feléről.

Tankötelesek száma 21336 ezek közül mindennapi 15839, ismétlő 5497. Továbbá van fü tanköteles mindennapi 7983, ismétlő 2741, leány tanköteles mindennapi 7856, ismétlő 2756, iskolába járó mindennapi 14292, iskolába nem járó mindennapi 1547.*) Iskolába járó 13—15 évesek száma 4776, iskolába nem járó 13—15 évesek száma 721. — Iskolák, óvodák száma: 85 iskola, három óvoda, ezekből államijellegű elemi-felső nép-polgári-kereskedelmi-iparos iskola-óvoda-ársvaház. Községi jellegű: elemi 2, felső nép-polgári 1, kereskedelmi-ipariskola 3, óvoda 2, ársvaház. — Felekezeti jellegű elemi 79, felső nép-polgári-kereskedelmi-ipariskola-óvoda-ársvaház. A tanítók közül rendszeres 155, segéd 4, kiegészített 152, nemkiosztott 7. — A törvénynek megfelelő felszerelés, hány iskolánál van 78, nincs 7**). Faiskola hány iskolánál van 55, nincs 30, Iskolakert hány iskolánál van 67, nincs 18, tornater hány iskolánál van 77, nincs 8, Könyvtár hány iskolánál van 81, nincs 1. Házi ipar hány iskolánál van 19, nincs 66. Hat elemi tanfolyammal hány iskola bir 73, nem bir 9. Három ismétlő tanfolyammal hány iskola bir 68, nem bir 14. Törvényben megszabott tárgyak hány iskolában taníttatnak 85, nem taníttatnak —.

Debreczen 1890. július 5.

Kiss József.
kir. tanfelügyelő.

Napi hírek.

— Baross Gábor Debreczenben. Tegnap már megirtuk, hogy a kereskedelmiügyi miniszter Baross Gábor pár óra hosszúságú városunkban időzött. — A miniszter úr exzellenstiaja egyenest az aradi kiállítás megnyitására indult el külön vonaton arra a nagy kórházra, a melyre az aug. 1-én állami tulajdonba ment magyar északkeleti vasut vonalainak megtekintése végett határozta magát. A miniszter két nap alatt bejárta ezt a sok águ, 1000 kilométer hosszúságú vasutat; de nem is ünnepeltette magát sehol, hanem sietős utjában az ő étes, éber szemével meglátott és jól megnézett mindent. — Heiyelelt a mi jót talált, kifogásolta a mi bíányos s intézkedett, a mi intézkedést igényel; s a nevezetesebb pontokon tudott időt szakítani magának az ottani látványok, különösen az ipartelep megtekintésére. — A miniszter Váradon kezesül jövőn, az érmelléki

*) Jegyzet az iskolában nem járt 1547, 6—12 éves és 721, 13—15 éves tanköteles az egyes nagyobb községnek és rendezett tanács városoknak több négyeszig mértőföldre terjedő határában szétszórva az egymástól legközelebb eseten nagy távolságra lévő tanyákon lakók, kiknek iskolába való feljárása a legbuzgóbb igyekezet mellett is csak nem a lehetetlenséggel határos.

**) A bűzörmevényi, mátsai, földesi és sámsoni izr. elemi iskolánál, továbbá martinkai ev. ref. felekezeti, felső, alsó, jósai és csegei ev. ref. fü iskolánál.

Háta megett a szobában a társaság, többnyire asszonyok, a délutáni kávé mellett, meg a társalgónya és Olivér báró, az egyetlen férfi között, unalmas volt neki és alig várta, hogy a vizitől megszabadulhasson. Végre is, nem tűrtöztette magát tovább, még egy pár köteles szeretetreméltóság, aztán minden megjegyzés nélkül az ablakhoz ment — és kikönykölt.

Kívül az utca néptelen csendjéből, az átellenes ódi templom szürke hátterén erősen kivált három alak, kettő élénk diskurzusban, a harmadik, szerényen meghúzódva, várakozó magatartásban, hogy aztán tovább kísérje társát, ha a diskurzus elzúgódott. A kontesz érdekelte ez a csoportozat, meg a vasrács a templom kertje előtt, mely mögött titokzatos esőndben, sötétzöld, lombos fák álmos árnyékot vetettek a trotoárra, verőfényes, júliusi délutánon.

Hisz ez egészen más volt, mint az ő megszokott környezete: a jó társaság, kifogástalan toalettnben, kifogástalan modoru ura csok, asszonyok leányok mindig ugyanazzal az ezerszer megunt szeretetreméltóságaikkal, egyhangú üres bókjaikkal, a jónelvelésű társaság semmit mondó, formás, de léha konverzációnál, hol a lelkesedés, a szenvedélyes hang a bonton ellen való, s az érintkezés, az élet formái, kétségbeesztő szabatosággal van körülzárva.

Hirtelen eszébe jutott minden, egész léte formás egyhangúságával, a mesterkélt finomságok és szeretetreméltóságok, anyja, kit olyan ritkán látott, atyja a főúr, galanteriájával, melyet még leányával szemben is gyakorolt, az anyósokódó öreg baronesz és a stenker Pista gróf, a ki legtöbbet settenkedett körülte és a ki kellemetlen racsacsolásával — legalább így képzelte most — örökösön csak „a lövszenyőről” beszélt. És a kontesz felsőhajtott:

— Örök unalma életnek!

Aztán megvonult képeletben a park árnyas zugában, melyet a nyírott bokrok képeztek, a kert szürke, lepatogzott falát maszkiozva. Kívülről ez is unalmas volt, műkerítészet, végig járt rajta minden a samoá sárga

vasutára szállott át, a melyen behatóan megtekinté az ér-dőszegi és székhelyi állomási épületeket, melyekre az ősi nagy hadgyakorlatok alkalmával fontos feladat vár. — Az ér-mihályfalvi állománál Sorokolai Sándor Gyula m. kir. államvasuti vezérfelügyelő és debreczeni üzemvezető, valamint az ottani állomás tisztviselőinek tisztelgését fogadta s a hivatali helyiségek megtekintése után tovább utazott Nagy Károlyon, Szatmáron és Királyházán keresztül Szigetre a hol több ipartelepét meglátogatott. — Debreczenbe Beregszászon és Csapontán érkezett tegnap délelőtt, miután a hadászati tekintetben nagy jelentőségű csapóállomást és a tiszai épülő félben lévő vashidat tüzetesen megvizsgálta. Már azt is megirtuk tegnap, hogy nálunk gr. Dégenfeld József főispán, Simonffy Imre polgármester, Rásó Gyula alispán, Sándor Gyula vezérfelügyelő üzemvezető s a debreczeni üzemvezetőség osztályfőnökei fogadták. — A miniszter az üdvözlés után kíséretével és a most említett urakkal együtt a helyi vasut egy külön vonaton kiment a nagyerdőre, a hol a vendéglő környékén rövid sétát tett, közben meleg érdeklődéssel tudakozódván a város, különösen pedig az itteni ipari és kereskedelmi viszonyok felől. — Debreczen nagyon megnyerte ő excellenciájának tetszését; dicserlte többek között az utcák szépségét, mely amár még nagyon sok kívánni valót hagy fenn, mégis meglepte a minisztert egy kiterjedése mint minőségge által. A felfüggetelt templom előtt megállította a miniszter a vonatot s bement a templomba, mely történelmi nevezetességgel bír. — Majd az üzemvezetőségnek a „Hungária” épületben lévő helyiségeit tekintette meg. — A miniszter meglepedését fejezte ki, hogy ezen nagy kiterjedésű hivatal alig pár nap alatt annyira rendeztetett, hogy ma már nehézség nélkül folytathatja működését. A helyiséget azonban kissé szűknek találta; de reményli, hogy ezen a hiányon mielőbb segítve lesz. Mire gróf Dégenfeld József és Simonffy Imre polgármester biztosították a minisztert a város ebbeli jóakaratóitól. A miniszter és kísérete a „Hungária”-ból egyenest az állomáshoz hajtattott s az első osztályú várteremben elköltött rövid ebéd után tovább utazott külön vonaton Szerencs, Miskolcra felé. Szerencsén elkísérté Sándor Gyula is. Utközben megtekintette a miniszter a tokaji új vashidat és a szerencsi cukorgyárat.

— A Kőlcsey-ünnepélyre nagyban készülnek már a szatmármegyeiek. Nagy László alispán a múlt hó utolsó napjaiban fent járt Budapesten, s a miniszterelnök útján személyesen is meghívta az ünnepélyre a kormányt a három országos pártkört, valamint Pest vármegye és Budapest főváros törvényhatóságát. A magyar tudományos akadémiát Gyulay Pál, a Kisfaludy-ársaságot Lévy József fogja képviselni. A megyeház nagytermében tartandó diszkuszión az emlékeztető Nagy László alispán tartja s Bűszörmevényi Károly polgármester is koszorút helyez a Kőlcsey-képre. A szatmári Kőlcsey-szobor előtt a város nevében Jandrisics János, a vármegye nevében Kovács Ágoston, az akadémia nevében Gyulay Pál és az országos szabadelvű kör nevében Dom hidy István tart beszédet A díszelőadásnál Prielle

bluzos kertészlegény ollója, a Philippé, ezé a vörnyeges képű gyér szakállu fiatal emberé, kit ki nem állhatott, mert munkaközben mindig, mint egy élő verki, ugyanazt a nyavalyás, busongó, német dalt dudolta a „Ver-gissmeinnicht”-ról. Ez a német kertészlegény, a ki mindig oly egyformára nyírta a fákat és a bokrokat és ültetett buta gondnal sines virágszöveget, a virágágyás finomra szitált, mesterségesen preperált, határozatlanul feketeszin porondjába. Hátulról is, ha monoton modulataival egyformán hajlongott a plánták között, előlről is, azzal az egy pár szürke szállal az arczán, sárgás hajával, sárgás bluzban, mikor felémelt — és a Philippé mindig ugyanegy szálkás bökkel tért ki előtte — ez a flegmatikus még csak nem is határozottan sárga, csak halványárga emberkép, olyan volt előtte most, mintha nem is élne, csak rezegne magától, mástól nyerve a mozgást, melynek nem volt esontja, jellege, mint a hideg, áttetsző, enyves aszkip lágy himbalása a lauch köre garnirozva, mikor a fehérkeztű inas letette elébe tizenkét órákor ezüst tálczára, finom, aranysegélyű porcellántányéron.

Vértelen, szin és élet nélkül való környezet, mindig monoton, mind szabatos, soha semmi exaltált az életben, semmi kirugás, semmi szabálytalanság, még csak egy kis szenvedés sem soha, és az élet, az igazi dezgő élet, durvaságai, szenvedélye küzdelmei és fájdalomai, szines, ingerlő, bájos képe a távolból, tükrözött csak felé, küdön át, csillámosan, a hogy a tiltott olvasmányból látta, miken a mama, ha rajt kapna, no lenne akkor botrány, skandalum. És szinte előhajtotta néha, hogy legyen botrány, mert valami a botrány, kellemetlenség, mely megszakítná kétségbeesztő nyugodtságát exintenciájának.

De menekült a botrány elől, a park zugába, leshelyes árnyába, a nyírott bozót mögé a falfüvébe és micsoda kéj volt leheverni ott az elhervadt nyirkos falevelekre, olvasni „Contes á Ninont”, feküdni hátra és kocketirozni a stürű lomb közt gyéren betűző nap sugarakkal vagy lesni ki a parkra, hol dél-

Kornélia és Nádal Ferencz a nemzeti színházragjai és Odry Lehel a m. kir. opera tagjai működnek közre. Az előadás prologját Bartók Lajos írja meg. Csekében a sárnál a Kisfaludy-társaság nevében Lévy József, a vármegye részéről Isák Dezső országos képviselő és Szatmár város nevében dr. Farkas Antal tartanak beszédet. A megye alispánja arról is intézkedett, hogy Szevedemeteren, Kőlcsey születésű házában végbenemő ünnepélyre a vármegye nevében ko-zoru küldessék.

— Lövészet. Auguszt. 3-án tartott lövészet eredménye. Díjat nyertek legjobb mélylövésessel Radeoczky László kapit. 1 drb. 2 frtos tallért flegtöbb körllövésessel Weszter István 1 drb. 1 frtos tallért.

— Debreczen-nagykárolyi közút. Közérítéttetik, miszerint a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmiügyi miniszter ur 41119 sz. a. kelt rendeletével, a debreczen-nagykárolyi törvényhatóság közút hajdúvármegyei szakasza között levő részének kiépítését 13051 frt. 69 kr. összegerejéig engedélyezte. A zárt ajánlati verseny Hajdu vármegye m. kir. államipészeti hivatalnál 1890. aug. hó 13 án fog megtartatni, a hol is a részletek addig is megtekinthetők. Debreczen szab. kir. város rendőr főkapitánysága.

— Siket némák intézete. Közérítéttetik, miszerint a kaposvári siket némák intézete 1890 ik év szeptember 1 én megnyílik. Felvétetik bármilyen vallású 7 évet betöltött s 12 évet meg nem haladott siket néma mind két nemű növendék. Evi tan és ellátási díj 200 frt. Debreczen szab. kir. város rendőr főkapitánysága.

— A kolera lassankint közeledik hozzánk. Már Franciaországban is konstataáltak egy pár esetet. Legújabbban azt táviratozzák párisból, hogy a Herault megyében fekvő Saint-Guilhem de Désert községben egy asszony kolera de eset s két órai betegség után meghalt.

— A gazdasági bizottság által tárgyalat s elfogadott kivetési tervezet alapján készült főkönyv 8 napi közzsémére 1890. évi augusztus 6-tól kezdve 14-ig bezárólag a városkészenél a számvévi hivatal helyiségében azon czéltől tétetik ki, hogy érdekeltek az ellen észrevételeiket írásban a városi tanácshoz megtehessek. A fentebb kitűzött határidőn túl felebezési kérvény figyelembe vétetni nem fog. A városi tanács.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazok, kik megboldogult fiam, testvérünk s rokonunk temetésén megjelenni szivesek voltak fogadják öszinte köszönetünket. A gyászoló család nevében Rosenber g József.

— Az időjárás e héten (4 től 11-ig), rendszer meteorológiai forrásunk szerint, hazánkban a következő lesz: A hét első felében többnyire csendes, száraz, meleg; a hét utófelében ellenben hőkiebbedés mellett helyenként esővel, itt-ott zivatarral változó, részben szelesebb.

— Szivar különlegességek. A különlegeségi dohánnyáramok arjegyekében C) szivarok, a) finom Havanna-dohánylevelekből 1. tételszám alatt felvett „Regalia de la Reina” és 2. tételszám alatt felvett „Princesas” szivarok ezental névnyomatot, szines papirgyűrűcskével ellátva, új felszerelésben fognak az eddigi árak mellett áruba bocsátatni.

után háromszor tüzel a verőfény és csillognak, szikráznak a kerti utak, melyek néha egy kis egészen közönséges goromba élet szinhelyeül szolgálnak. Innen látta, és milyen feszült figyelemmel nézte, hogy az alamszi Zsán, az ő felségesen buta poftájával, hogy kergette addig az effektáns Mariett komornát, mig elfogta és minden ezimeronia nélkül megcsókolta. A Kariett azt mondta, hogy „szemtelen”, de a szemei csillogtak, a Zsán pedig vihogott örömben és legugrott s a tétet ölegette. „Oh ha tudnák, most, hogy kilsztem őket” gondolta magában ilyenkor a kontesz és szeretet volna kiugrani leshelyéből.

De nem ugrott ki, mert egy határ, egy csaknem láthatatlanul vékony határ, de mely olyan erős, hatalmas mégis, hogy átlépni nem merse, a „nem illik” határa meggátolta.

O, ha ez az utálatos „nem illik” nem gátolná, ha kibujhatna most az ablakon és oda állhatna annak a két alaknak a háta mögé és hallhatná, hogy mit suttognak ott egymással félhangon, élénk gestásokkal és közbe miért kacagnak olyan jóízűen, olyan fesztellenül? De hát így csak innen figyelhet az ablakból, látszólag közönyös arccal, de nem tud meghallani semmit, még csak egy tört mondatot, egy gondolatfoszlányt sem és ez olyan mód felett kíváncsivá teszi. De honnan ismeri azt a tulsót, azt az elegáns barna, szellemes arczu fiatal embert, ki épen szemben vele a botjárójá támaszkodik és olyan jelentőségteljesen társalog. Igen, már jut eszébe, a Zsiga bárók estélyén, hol egy pár irodalmi kapacitás is volt jelen, mint a szellemes és maga is irodalmár házigazda megjegyezése „arisztokraták a szellem országából.”

Novellák, regények írója, szép és fiatal, munkás a fejével, a ki lelkesedik és szereti az életet. Elegáns, de nem olyan, mint az ő udvariói, mert eleganciájában — kétségtelen — van valami költői hanyagság, mely jellemzi őt és micsoda édes dolog lehet ezzel társalogni. És a kontesz most szemrehányást tett magának, azért, hogy azon az estélyen olyan kimérten viselte magát ezzel a szeretetreméltó író néppel szemben és eszébe ju-

— Zongora tanítás. Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a zongora tanítást továbbra is folytatom és lakásomat Nagy Várad utca 2228. (Borsányi ház) sz. alá tettem át. Alapos zenai oktatást adok és minden igyekezetem oda irányul, hogy a nagyérdemű közönség kegyét kinyerhessem. Özv. Poos Gyuláné. — Bővebb felvilágosítást a szerkesztőség ad.

— Nagyon hatalmas ember Baross Gábor miniszter, hanem kitűdött, hogy mindent ő se tehet meg, quod demonstrandum est a szombati aradi díszbeid alkalmával.

Történt ugyanis, hogy egy uri ember a feletti örömben, hogy az aradi kiállítás annyira sikerült — és pedig éppén csak ezen okból — nagyon is jó kedvre kerelkedett még a bankett előtt, s aztán odaállt a cigányok elé s negédes pozicziókban rendelni kezdte a nótákat.

A cigány azonban nem szokott minden szinre szóra hallgatni, ha nagyobb urat érez maga körül, s oda se nézett a jókedvű banketvázónak; úgy tett, mintha egyenesen a miniszternek huzná. Ez a mi uri barátok figyelmét sem kerülte el, s bár Sáriót főkapitány igen érdekes eszmáserét kezdett vele a házi ipar felől, egyszer csak odalép a miniszter elé, következőképp szólítván meg őt:

— Kegyelmiss uram, mi itt magyarok vagyunk. Méltóztassék tehát elrendelni, hogy a cigányok magyar nótát huzzanak.

Baross miniszter mosolyogva így válaszolt:

— Tessék ebbeli kérelmével a kiállítás bizottsághoz fordulni, mert az én hatásköröm ilyen messze nem terjed.

A továbbiakról hallgat a krónika, csupán annyit tudunk, hogy Baross minisztert nem kérték többé föl az ebéd folyamán a cigányok rendszabályozására.

— „Napszereltem.” Orvosi lapok most egy különös betegséggel foglalkoznak. Egy fiatal emberről van szó, a ki konstitúciójával bir és semmiről sem lehet következtetni nála, mintha agyának vagy más szervének valami baja lenne. Összes szervei normális módon működnek úgy nappal, mint éjjel, úgy a nappali világosság, mint mesterséges világítás mellett Intenzív fénybehatásoknak lehet kitéve, a nélkül, hogy a közönséges fiziológiai benyomásokon kívül mást érezne. Mihelyt azonban egy bizonyos pontot lel a házában, vagy házan kívül, honnét napba nézhet, tekintetét azonnal a fénylő égi test felé irányozza, mintegy delejes erő által vonzva, — szempillait a mennyire csak lehet szétnyitja, pupillái kitágulnak (ily erős fény közvetlen hatása alatt kitágult pupillák!), mintha minél több fény után sovárognának s arca a legnagyobb elragadtatás kifejezését ölti magára, mintegy egészen át van szellemű ve. Mialatt a napot nézi, lábait szétterjeszti, hogy testének nagyobb bázist adjon, kezét ököre szorítja, mint az epileptikusok; karjainak felső része testhez simul, alsó része pedig meg van hajolva. Egyideűleg általános, klonikus görcs észlelhető rajta, jellemezve az izmok merevsége, a törzs ingása és az összes tagok reszketése által. Mikor ily naphamulás féibe nem szakítottat, nyolcz-tíz perczi, vagy tovább is tartott, míg a reflex-izgékonyosság kimerült, a retina impresszió-képessége véget ért s a beteg, izmainak teljes elbágyadása s eszméletének és

tott, hogy milyen kényelmetlenül érezte magát, mikor ez a fiatal ember, ki regényeket átható, vizsga tekintetű feljé irányozta. Most más volt, bizonyosan nem tesz megjegyeléseket, mint akkor, az előtte új környezetben és a társalgás témája elragadta.

Csapongó szeme a harmadik alakra tévedt, arra a komoly feketébe öltözött fiatal emberre, ki időközben megvona a várakozást, gondolkozva fel és alá sétált a szűk utcácskában. Lényében volt valami merengő és szentimentális és mikor ép az ablak előtt sétálva sajátos méla, ábrándos szemekkel a kontesz felé fordított és ő ezekbe a medves csillámu, mely ibolyaszin szemekbe belenézett, megcsapta az ifju megsejtett benső életének hangulata; a szenvedés és a rajongásé, azé a léleké, mely az anyagi lét, küzdelmei közt vergődve, művészi vágygyal száll messze, ismeretlen tájak felé, keresve ideálokat.

Hirtelen elváltak és a kontesz előtt ismert író, meg aaz ismeretlen ifju, kiben határozatlan, alkatalan gondolatmenetével a művészt sejtette meg, karöltve haladtak lefelé a néptelen utcában. — A kontesz elmozdítva sokáig nézett utánuk, a mint lefele haladtak az utcán és eltűnt alakjuk a kanyarulatnál.

Csendes és kihalt maradt az utca, csak két csintalan veréb ütze egymást szerelmes csipogással. A kontesz merengve szemlélte az ódi templom időviselte szürke falát és a rozsdás vasrácsot a kert előtt és valami kimondhatatlanul mistikus, édes hangulat lebegett fejére a csendes környezetből; a szinek hangulata, a kert illatos levegője és a magány enyhülete csapott felé és alkatalan képzeldőse ködös, csillámos tájak felé vitte és minden idegén végig redült határozatlan, édes borzalom, tárgyaltan vágy, szerelmem . . .

Háta mögött a társalgóná vékony hangja sipított:

— Kontesz Lucie, nélkülözök a társaságban.

Napraforgó.

n szerencsém u
esíteni, hogy a
a folytatam és
2228. (Borsányi
s zenei oktatást
oda irányul,
kegyét kinyer-
Bővebb felvi-
Baross
tudódott, hogy
demonstrandum
béd alkalmával,
egy uri ember a
di kiállítás any-
pén csak ezen
kerekedett meg
lt a szigányok
rendelni kezdte
szokott minden
yobb urat érez
a jökdvű bank-
gyenesen a mi-
barátunk ügyel-
riót fekapitán-
lett vele a házi
p a miniszter
meg őt:
itt magyarok
szendelni, hogy
znanak.
ogya így vá-
ével a kiállítási
én hatásköröm
krónika, esu-
soss minisztert
d folyamán a
lapok most
lkoznak. Egy
stuciózával bir
etoi nála, mint-
ek valami baja
ndon működ-
a nappali.
lágítás mellett
et kitevé,
lozaii benyo-
helyt azonban
ban, vagy há-
et, tekintetét
nyozza, mint-
szempillát a
pupillái ki-
n hatása alatt
nél több fény
nagyoobb elra-
a, mintegy egé-
t a napot nézi,
enek nagyobb
orítja, mint az
része testhez
hajolva. Egy-
tes észlelhető
vsége, a törzs
kétése által.
szakítottat,
b is tartott,
it, a retina
a beteg, iz-
méletének és
il érezte ma-
ki regényeket
e irányozta.
m tesz megfi-
m új környe-
agadta.
ik alakra té-
ltözött fiatal
a várakozást,
szük utozás-
merengő és
lak előtt el-
ke és nedves
neke belené-
tt benső éle-
a rajongásé,
st, küzdelmei
al száll mes-
al ideálokat.
ontesz előtt
ifju, kiben
latmenetével
ltve halad-
— A kom-
tt utánuk, a
eltűnt alak-
z utca, csak
st szerelmes
szemléte az
falát és a
s valami ki-
gulat lehet
szinek ban-
a magány
képzelődése
és minden
n, édes bor-
kony hangja
k a társa-
praforgó.

érzésének abszolút elvesztése mellett a földre
roskad. Így maradt néhány perzig vagy to-
vább is. Ezután lassan fölemelkedett s hozzá-
látott rendes foglalkozásához, míg újra nem
került hasonló befolyás alá, melynek ismét
hasonló következményei voltak.
— Nem tréfa. A tréfának, humornak van
bizonyos határa, melyen belül szívesen nevet
az ember, még talán a maga rovására is, —
azonban lehetetlen már csupán humorral venni
mind azt a bosszúságot, a melyet mindnyájuknak
a nagytemplom toronyórái okoznak. Egy pár
maliciózus megjegyzés felhivatná az érdekeltek
figyelmét, hogy az elmulasztott javítást veunék
fogyanatba. De most már végképen való
elreledésről lehet szó csupán, hiszen hónapok
óta hiányzanak a mutatók. Ha a városnak
nincs elegendő pénze, hogy az órákat
megcsináltassa, akkor a nagy közönségnek
kellene valamit tenni a saját kényelme
érdekében, ha pedig nem a pénz az oka a
késedelemnek, úgy nem tudjuk mi legyen az
örvénysága a bajuk. Ha az előbb eset forog
fenn, úgy kellene körözni gyűjtő iveket
az óráknak közadakozásból való megcsinál-
tatására.
— Hányszor utaztak keresztül Afrikát. A
legsötétebb Afrikát, miként most Afrika köz-
zevét szokták nevezni, összesen tizennégyezer
utaztak keresztül és pedig tízszer nyugat-
ról keleti irányban, négyszer megfordítva.
1854—56-ban Livingstone st. Paul de Loan
daból Quilimaniba, ugyanekkor Silva Porto
portugall Benguelából Delgadoba vette útját.
1873-ban történt az első utazás keletről kiin-
dulva, midőn Cameron angol utazó Bagamoyo
ból Catombelaba ment. Ut követte 1875-ben
Stanley, ki Bagamoyóból Bomaba ért és a
Congo-t vagy kiterjedésében először utazta be.
1877—1879, évben, a tavalyi angol-portugall
összekocczanásból ismert Serpa Pinto órnagy
Benguelából Durbanba hatolt. 1880—1881.
évben Matteucci és Nassari olasz utazók
Suakinból a Niger-torkolatokig értek és így
először tették meg az utat észak felől Afrika
belsejébe. Egy évvel később Wissmann tette
meg első útját st. Paul de Loandából Soada-
niba. 1881—1884. években Anot skót utazó
Durbanból kiindulva Paul de Loandába hatolt.
1885-ben dr. Lenx osztrák polgár Romából
Bagamoyoba tette meg az utat, melyet néhány
hónappal később Glerup svéd is megtett.
1886-tól 1887-ig tartott Wissmann utja a
Congo-torkolattól Quilimanig, 1887—1889-ig
pedig Stanley tette meg világhírű útját, Emin
pasa megmentésére és legutóbb Triver fran-
cia kapitány 1888—1889-ig Loangotól Quili-
manig utazta keresztül Afrika belsejét.
— Anyakönyvi vizsgálat egy esperes ellen.
Avas-Vámfaluban, Szatmármegyében mint a
Budapesti Hirlap írja, a múlt hó 19-én anyaköny-
vi vizsgálatot rendelt el a debreceni reformá-
tus püspökség Benecik István esperes ellen.
Benecik 25 évig lelkészkedett Avas-Vámfalu-
ban s ez idő alatt példátlan gondatlansággal
vezette az anyakönyveket. — A vizsgálat
konstatálta, hogy az esketési, halál-
zásiási, anyakönyvek majd minden lapjában
egész rovatok vannak kivakargatva vagy
keresztülhúzva, hogy mindezt ki tette, az
nincs bejegyezve. A halottak közül nagyon
sok nincs beírva. A keresztelési anyakönyv-
ben a törvénytelen gyermek apja is van ren-
desen vezetve, akár jelenkezett az apaságra
akár nem, be van írva még az oly apa is,
ki jóval előbb meghalt, mint az ily gyermek
megszületett. Találtak még oly abszurd be-
jegyzést is, hogy 1868-ban egy férfi szült
volna leánygyermekét, bár ez 1867-ben már
meghalt. Majd 1864-ben egy és ugyanazon
szüléktől márc. 11-én is, később 5 hó múlva,
aug. 30-án ismét származott volna fia gyer-
mek, a kik az anyakönyv szerint külön meg-
vannak keresztelve, két helyen beírva más-
más keresztnevekkel. — Az egyházi felsőbb-
ség remélhetőleg teljes szigorúsággal fog
eljárni ez esetben, mert nem szabad megeng-
edni, hogy ilyen esetek kisebbség a bi-
zodalmat, melylyel a világi hatóságok az
az anyakönyvvezetési teendők tekintetében van-
nak a lelkészi hivatalok iránt.
— A fecske hálája. Liebauban, Porosz-
Sziléziában, Zentzytzki Elli tizenöt éves
berlini leánya ki testvérénél nyaralt, épen
virágot szedgetett, midőn fájdalmas madár-
hang ütötte meg fülét. A hang után indulva,
a fűben egy teeskét talált, melynek szárnya
vérzett. A kis madarat magához vette, le-
mosta róla a közellevő patakban a vért azt-
án vattával kibélelt ágyacskát csinált neki
és ápolta gondosan. Mindennap háromszor
zsírral bekent friss vásznot tett sebes szár-
nyára és bogarakkal táplálta. A kis leány a
fecskét szombaton este találta és már a kö-
vetkező kedden este a faskamarában, hol
veteske volt, röpködött, annyira meggyógyult.
Erre a leánya szerdán szabadon bocsátotta
a fecskét. De a fecske még aznap, midőn
megmentője a kertben varrogatott, váratlanul
odaröpült hozzá az asztalra, majd a vállára.
Aztán elrepült, de nemskára ismét visszatért,
és ismét a leányka vállára szállott. Ez három
négy napig ismétlődött.
— A lélekzészről. Egy orvosunk kiszámi-
totta, hogy egy felnőtt ember óránként kö-
rülbelül 20 liter szénasavat lehel ki tehát egy
év alatt 175,200 liter melynek sulya körül-
belül 344 kilogramm, a belehelésre ez em-
bernek majd ugyanannyi élelyre van szük-
sége. Számítás szerint 32 ember körülbelül
ugyanannyi szénasavat hoz létre, a menyit
egy hektárnyi terület gabonaföld vagy erdő,
tenyésztési periódus alatt. Ezek után ki le-
hetne számítani, hogy tulajdonképen hány

ember bir a földön megélni, illetőleg lélek-
zeni. Eddig a föld tenyésztési felület- töké-
letesen elegendő az éltető levegő előállítására.
A hol mező és erdő a nagyobb emberi tele-
pülések közelében hiányzik ott a szél gon-
doskodik az élely helyes szétosztására!

S z i n h á z .

Uj magyar operettet adtak elő nagy
sikerrel a budai szinkörben, melynek zenéjét
egy volt debr. színházi karmester
Barna Izsó írta. Az operette címe:
„Florinda kisasszony” A Pesti
Hirlap” ezeket írja róla: „A darab sikert
aratott, bár imitt-amott egyes jelenetek tul-
ságos elnyújtása és a partitúra czéltalan
szufoltsága fárasztólag hatott. Az utóbbi
megbocsátható hiba a tulbuzgalmából eredt,
mert különben a zene érték dolgában előny-
ben van a szöveg fölött. A szöveg, — melyet
Kövessi Albert írt — szintén elég élénk, ha
maga a mese nem is érdekes különösen s a
komikum se mindig talpraesett. Florinda, a
szép turini olasz leány megölt bátyjának,
Gonzagó lovagnak adta ki magát, hogy a
velencei podeszta ragadós markából kimentse
bátyja hagytékát. Bonyodalom abból szár-
mazik, hogy az elhunyt Gonzagó jegyese
vált a velencei podeszta lányának, ki utóbb
Sassafress Manuel lovag menyasszonya lett,
s most az ál-Gonzagó feltűnése nagy galibát
okoz. Manuel párbajra kényszeríti vetélytár-
sát s e közben Florinda leány volta kiszül.
Ugyancsak Velenczébe bolyong Florinda ke-
dvese, Lorenzo, kit ártatlanul Gonzago meg-
ölésével vádolnak s Florinda utazásának ozlja
az is, hogy a bujdosó Lorenzót megkeresse.
Ez is megtörténik, az örökséget is sikerült
kicsikarnia Florindának a podesztától, Lorenzó
ártatlanságá kiderül, s minden jól végződik.
A komikus személyek egyike Trabucchio,
Florinda inasa, ki sutyomban két urhoz
szegődik szolgának, ez a másik épp Lorenzó
s ebből sok mulatságos félreértés származik.
A zene csinos. Reminiszcenciák ugyan nem
hiányzanak, de ezeket nem hanyagoljuk
fő, mert általában mégis tisztességes munkát
kaptunk. Több kellemes szám emelkedik ki.
Mindjárt Pampinelli podeszta és doktor Sas-
saffress kettőse. Janette egy kedvező ro-
manca. K o p á c s y Juliska Florinda bájos
személyesítője több hatásos áriához jutott; így
zajos tapost aratot belépő-vázolere az első
felvonásban, egy tánczda-vaizonit, melyet
Tollagival (Trabuicillo) nagyon ügyesen adott
elő, a második felvonásban pedig egy induló
val keltett tetszést. Kopácsy Juliska ma
egyáltalán szerencsésen volt disponálva;
nemcsak énekével, élénk játékaival is hatott.
Lovagöltönyében, de kivált velencei lányka
kosztümjében, elragadó volt.”

CSARNOK.

Mese.

... Nos, igen! — Ciper királynak egy
izben aféle bolondos gondolata támadt, hogy
ő bizony megbetegszik, tréfán kívül megbete-
gesszik, — s miként ezt más tisztességes
földönfutó cselekedné — szépen nyugodtan
meg is hal.

Diákjával menten írásba vétette e szán-
dékát; mely kutyabőrre vetett butkú bugták
különbön arról is, hogy erdő mélyén, jávorfa
tövében hantolják el a királyt, — de mind-
azonáltal a lelke időveért misét csak ingyen-
ben se szolgáltasson a pap.

Aztán fölöltözött arany-fonállal áttört
bárony gunyájába; selymes mezőn sárgától,
lénytel reszkető fűszálak közt vetetett ma-
gának ágat rózsalevelekből; — végig hevert
azon, s arczát napkeletnek fordítván — ifju
tűdővel szitta az úde virágillattal telt leve-
gőt, s komolysággal, királyi méltósággal várta
a halát.

Unta már az életet; bánta a csend, mi-
ként a láрма; az egy helyben vesztéglés
csak úgy — mint az az örökös hajsz — előre.
Hitte szegény, az elmulás könnyen bekövet-
kezik.

Lón persze erre az udvaroncok között
szörnyű riadalom.

A főpohárnok, a sűtőmester — de többet
mondva — még a janitorok is buslakodának
a dicsőségesen uralkodó király e tettének
miatta. Szóval uralkodott nagy-nagy fejtel-
ség; — a kedélyekbe lopta magát néminemű
buskomorság, mely buskomorságtól csak Ka-
ralampesz — a czerimóniák nagymesterének
kedélye vala ment.

— A fölség tréfál, szolt; baja van, —
de hogy mi, s vékony, esontos mutatóujjával
a mellére bökte nyögé: — azt én tudom,
csak én!

— Ön? s nevettek az udvaroncok, —
hogy nyíllást kapott mindegyik.

— Semmi kedélyeskedés uraim! Az ügy
komoly, mondhatnám fontos: ajándékozának
meg bizalmukkal, eszedem, kérem.

— Hogyan? — s a czerimó

— Ugy van, a czerimóniák nagymestere
Karalampesz vállalkozik arra, hogy ő fölsé-
gét dicsőségesen uralkodó Cipert bajából ki-
gyógyítsa, őt az életnek, hűséges alattvalói-
nak visszaadván.

Mit volt mit tenni: az udvaroncok telj-
hatalmat adtak bizony Karalampesznek, ki
aztán rendelkezéseit megkezdé iyletén:

Mindennap reggel harmatesés után egy
taliga élmiszt szálit ki ő fölsége számára
Lopek a parádés kocsis; gondoskodni kellet-

vén arról — hogy a szüz természet szent
ölen, rózsalevelekből vetett ágán, bársony
gunyájában éhen ne vesszen a király.

Mindemellett a helyi lapokban egy ékes-
sen megirt hirdemény tétetett közzé, mely-
nek sava, borsó volt körülbelül ennyi:

„Fölhivatnak mindazon apák, kiknek
kedves, bájos, szüz, tiszta lelkű és módos-
termetű leányuk vagy, hogy fönt körvona-
lazott hajadon gyermekeiket illően megtésülve,
szépen kimosdatva, csinnal készített ruházat-
ban a királyi udvarnál e hirdemény közzé
tételétől számított három napok múltán annál
is inkább bemutatassák, mert ellenesetben reá-
juk bírság szabadni fog.

Kelt nagy Meesországbán a mai napon,
dicsőségesen uralkodó Ciper király megbízá-
sából: Karalampesz s. k., fő czerimonia-
mester.”

Jaj mint jöttek e hirre leányaikkal az
apák! Az elfogadó termék, de még az udvari
granarium is angyalfejekkel telt meg.

Karalampesz szive, az az ostoba kiégett
sziv, mely évig remetéskedni csak birt, —
megmozdult most s követelte a jussát.

— Gyerekség — csititá magát az öreg,
— gyalázat, szegény! — ne dobbanj, ne
zugi . . .

A kis angyalkák koczagták; — fuvola-
szerűen dallamos volt az a kacaj, — áldott,
mint a napsugár, mely rügyet fakaszt, —
termést érlel. Ah, — ettől a madárcsiripelés-
től, — halt meg bár legyen százszor a király
— kell, hogy földledjen; kell, hogy föltá-
madjon!

Karalampesz kiválasztott már a lányok
közül vagy kilenczvenkilenczet; mind grófi,
hercegi sarj volt, de a koronájuk, a száza-
dik csak parasztvér, egyszerű kosárkötő leány.

Aztán — nevétséges valami ez, kérem! —
megindult az angyalcapat, az egész udvar, —
élőkön Karalampeszzel — hogy meghalni,
porrá válni ne hagyják a királyt. Sze-
gény Ciper, s ő olyan nyugalommal fe-
kűtt nyoszolyáján; sóvár szemekkel nézett
a távolba s mintha köddé foszlott volna
előtte minden, — nem tudott megkülön-
büzteni semmit. Pedig ott messze — virág-
hintete kökénybokor ringó begyü madár-
kát himbált s még messzebb aranygyapjas
báránnyak ropogtatták a zöld fűvet . . . Ko-
pogtatták harapdták . . . óh . . .

... Ébredj — fölség!

Az angyalkák valami igen szép danába
kezdtek; — lágy volt az, édes, — fülbemá-
zó — szividító. Az ifju király fölkönykölt, —
mohó tekintettel vézett végig a körégyűlt
sokaságon — s szemei — mintha fátol hullt
vón le róluk — tisztán láttak mindent.

— Ébredj, fölség!
— Ah, ébren valék — csak most ál-
modom.

— Nem, kegyelme uram, ébren vagy
most, nagyon is ébren. Hallgass meg tehát
engem, legalázatosabb szolgádat, Karalampesz.
Néped óhaja, forró kívánsága, hogy bajdóbból
kigyógyulj. Orvos arra nem praeskribál
gyógyszert, patikában sincs, mivel enyhíteniél.
De van egy mód, van! Fölség, te kedélybeteg
vagy, házassodj meg.

— Hm, mint pironkodtak e beszédre
a kis teremtesek; csipogtak, nevettek — de
azért előbbre igyekezett mind, hogy őt lássa
először a király.

Ciper végigsimítá magas, szép homlokát;
egykedvűen tekintett a közvetlen közelében
állókra, bántá szemét a vakító arátság —
mit magukra halmoztak a kis angyalkák —
a fejet megbólintván, szolt: nem

... Ah! . . .

Karalampesz izgett mozgott.

— Fölség, uram, legkegyelmesebb . . .

Az ifju király még egyszer pihenteté
szemeit az angyaltáboron; egyszerre csak
eltűnt arczáról a halványaság — mintha
sak valami láthatlan ajk lehetett vón arra
úde pirt. Szemeiben tűz égett, ragyogó —
csodás! tekintete kérdezni látszott: mondjátok,
— ki ő?

— Nem akartuk bevenni a sorba, sugta
Karalampesz, — de szép volt, a legszebb;
különbön hát alantas származású; — érde-
lődsz íranta fölség.

— Csak az! — csak ő! — Bája része-
git, szemó gyilkol, mosolygása ő, egy tekin-
tetétől éled szivem, kelkem, — s meggyógyu-
lok, — meg!

— Feleségammé teszem, boldog lesznek
s uralkodni fogok fölötted népem — bölcsen
igazságosan.

— De fölség — szörnyűköttek az ud-
varoncok — gondold meg, mit teszsz Ó
nem kamelia, nem büszke rózsá, — csak
egyszerű pítér. Nézz, óh, magad körül.
Szerelmet ígérnek az itt összegyűlt s király-
női méltósággal és kellemmel fölruházott
kisasszonyok, kiket születésükkor aranyhimes
pólyába takartak, kiknek vérük a tieddel egy
Miért választanán őt? nem hozzád való!

Az ifju király megragadta a remegő,
reszkető s egyszerűen, de csinosan ültözött
kis kosárkötő leány kezét s érezes hangja fu-
valommal vált, — hogy szolt:

— Balgák! hát nem ő is egy ajkkal
csókol, két karral ölel, mint akár e többiek
itt?!

— Mit adtok nékem bölcs tanácsokat?
— király vagyok, uralkodótok — s ez az
álatatok lenéztés kis teremtes itt mátló fogva
nőm! Karalampesz, híd csak a papot.

Toth Dezsó.

Közgazdaság.

— Körrendelet. Több oldalról tétetett
hozzám panasz amiatt, hogy némely hatóságok
a teinek felhasználását és forgalomba hoz-
zatalát minden törvényes alap nélkül s a
gazdák érdekeny megkárosításával tulságosan
megszorítják, illetőleg az állatok között já-
ványosan fellépett száj és körömfájás miatt,
az illető község egész határában lévő kérő-
zők és sertések forgalmára nézve az 1888.
VII. t. cz. végrehajtására kiadott 1888. évi
40000 számú itteni rendelet 219 §-ában előirt
zárlatnak fenállása idejére feltétlenül megtilt-
ják a határában nyert mindennemű, tehát bár
egészséges állatból is származó, teinek fel-
használását és forgalomba hozatalát. — A
hivatkozott törvény 79 §-a minden kétséget
kizárólag megállapítja azt, hogy a szóban
forgó ragadós betegség esetén csakis a beteg
állatoknak tetejét tilos felhasználni vagy for-
galomba hozni. — Minthogy pedig majdnem
lehetetlen annak szigorú és állandó ellenör-
zése, hogy azon istállókból vagy legelő csor-
dából, melyben akár csak egy darab ilyen
beteg állat van, csakis az egészséges és a
betegségből meggyógyult állatoktól nyert tej
kerülhessen fogyasztásra vagy feldolgozásra,
a fentjelzett tilalom akként alkalmazandó,
hogy csak azon istállókból vagy csordákból
nyert tej juthasson használatba, a melyekben
a mondott betegségben szenvedő egyetlen egy
állat sem tartatik.

Ha tehát a beteg állatok az illető istállókból
vagy csordából mind eltávolítottak és annak
megtörténte a helyi hatóságnál bejelentetett,
a megmaradt egészséges állatoknak feje sza-
badon értékesíthető illetőleg elszállítható. —
Erről a törvényhatóságot, tudomás vétel és
szoros mihez tartás végett, értesítem oly fel-
hívással, hogy jelen rendeletmet haladéktal-
anul közhírré tevén, az elsőfokú hatóságokat
és különösen a községi előljáróságokat szigo-
ruan utasítsa, hogy a teinek felhasználása és
forgalomba hozása tekintetében a jelen ren-
deletemhez alkalmazkodjanak; az utóbbiak
pedig személyes felelősség mellett ellenöriz-
zék azt, hogy a ragadós száj és körömfájás-
ban beteg állatoktól nyert tej mindenkor a
lehetőleg hatósági közeg jelenlétében, késede-
lem nélkül megsemmisíttessék. — Budapestem
1890. évi Julius 5 én. — A miniszter helyett:
Fejér mk.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

DINYE

Legnemesebb faj Csajkos-féle
sárga- és görögdyint
ajánl, és a dinye jóságáért felelőséget
vállal

Parti Ferencz
fűszerkereskedő
Czepléd-utca 19. a színház mellett.

Kunz József és Társa
Budapest, DEBRECZEN, Nagyvárad.
Vászon, készfehérnemű,
szőnyeg
divat és rövidaru
raktára.

**Menyasszonyi
kelengyék**
teljes kiállítása elvállaltatik.

Szabó Lajos fiai
özégnél
jutányos, szabott árakhoz kaphatók:
legjobb szabású és varrásu
kész férfi ingek.
Gallérok, kezelők, nyakkendők.
Kéz lábravalók.
Nagyválasztékban:
harisnyák, kesztyük,
esernyők.

Debreczen-Füzesabony-Ohat Polgári helyi érdekű vasút részvénytársaság igazgatósága.

Meghívás.

A Debreczen-Füzesabony-Ohat Polgári helyi érdekű vasút részvénytársaság

rendkívüli közgyűlésére,

mely Debreczenben a város házában, 1890. évi augusztus hó 17-ik napján d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Ezen közgyűlésen a szavazások a részvények jegyzései szerint történnek, minden részvényest, az általa jegyzett minden egy részvény után egy szavazat illetvén.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai:

1. A n. m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumnak 1889. évi 20141 számú rendeletével megállapított 50 éven át, évenként 9600 frtban megállapított postahozzájárulás, további 30,000 frt. államsegély és további 80,000 frt. hidépítési hozzájárulás leszámitolása iránti intézkedés.
2. Hajdumegyének 79/2773 szám alatt kelt határozatával 10 év alatt fizetendő 150,000 frt. leszámitolása iránti intézkedés.

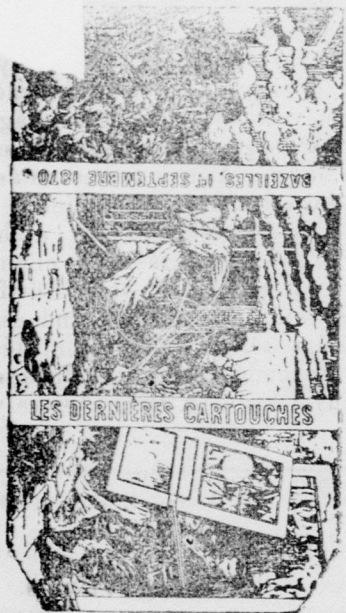
Debreczen-Füzesabony Ohat-Polgári helyi érdekű vasút részvény társaság igazgatója.

A legjobb cigaretta papir.

Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb szemlélyiségek által bebizonyult tény, hogy a

„Les derniéres Cartonches“

cigaretta-papir, Braunstein Frères gyárából.
(Páris, 65. Boulevard Exelmans.)

A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigarettapapírok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelemzésnek alávetettek, úgy Dr. Pohl, a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka Hygieniai-tanár által a prágai német egyetemen és mindezen összehasonlító vizsgálások mindenkör azon eredményt adták, hogy a BRAUNSTEIN FRÉRES czég cigarettapapírosa a legfinomabb és legjobb.

Valódi csak azon papir, melynek etiquettjé mellékelte rajzhoz hasonlú és BRAUNSTEIN FRÉRES czéget visel. Ezen czég cigarettapapírjánál minden csomag annyit lapot tartalmaz, a mennyi az etiquettjén fejezve van.

A gyára zég alatt Bécsben, I. k. Schottenring 25 szá raktárt tart cigarettapapírjai és cigarett hüvelyei előállítására.

Braunstein Frères

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy Bathányi-utcában levő kertészeti

mag és virágüzletemet,

folyó év augusztus hó 4-én

piacra a ref. egyház bazár épületében levő bolthelyiségbe a „Központi tejcsarnok“ szomszédságába

áthelyezem és mindenfél: asztali finom gyümölcs és csemegékkel nagyobbítom, úgy hogy nagyrebecsült vevőimet teljesen kiszolgálhassam. Már is finom fajta görög és sárga dnyék minden nap nagyválasztékban vannak.

Ez alkalommal felkérem nagyrebecsült a finom gyümölcs termelőket, hogy jó fajta gyümölcsöket bolthelyiségemben előállítás végett küldeni vagy bejelenteni sziveskedjenek.

Továbbá kaphatók lesznek: mindenféle friss virágból izlésesen összeállított virág csokrok, mell és fejdíszek, színházi és temetkezési koszorúk, cserpeken nevelt nyiló és levágott virágok szobai dísz növények, makart csokrok legjutányosabb árban mindenkor kaphatók.

A kertészeti telepem István gőzmalom kertjében figyelembe és megtekintés végett a n gyérdemű virágkedvelőknek ajánlhatom a hol szivesen mindent megmutogatunk.

Bécses pártfogásáért eszedezve vagyok teljes tisztelettel

Paczelt János.
mag és virágkereskedő.

Rövid használat után mint fogtisztító szer nélkülözhetlen.

A fogak szépsége | Glycerin-fogkrème

(egészségügyi hatóság által megvizsgálva)
KALODONT Sarg F. A. fia és társa
cs. kir. udvari szállítók
Bécsben.

Kapható a gyógyszerárakban, illatszer kereskedésekben stb. 1 drb. 35 kr.

DEBRECZENBEN:

Rickl József Zoltos, Szentkirályi és Kalenda és Kun József uraknál.

Haszonbérleti hirdetés

Az ebesi vasuti állomás mellett levő 27 nyilas föld a kellő gazdasági épületekkel ellátva 3 vagy 6 évre október 1-étől kezdve haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni tulajdonos

Jámbor Ferencznél

nagy-mester-utca 1309. sz. a

516 t. szám.
1890.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. Minister Ur Ó méltósága az 1890 évi július hó 26-án kelt 41119 számú rendeletével a debreczen-nagykárolyi törvényhatósági közut Hajdúvármegyei szakasza 4522.5—6152 szelvényei között lévő részének kiépítését 13.051 frt 69 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkának foranatosításának biztosítása céljából az 1890. évi augusztus hó 13-ik napjának d. e. 10 órájára a Hajdumegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetnek.

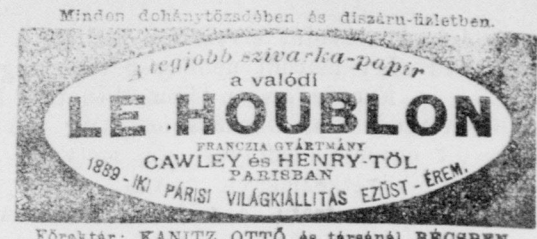
A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számiandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bántépénznek valamely állami közpénztárnál történt lefizetését igazoló nyugtával ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az építéshez használni szándékolt kö 2 drb. mintája az ajánlattevő pecsétjével ellátva az ajánlattal egyidejűleg benyújtandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Hajdumegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Debreczen 1890 évi július hó 31-én
a hivatal főnöke
Sándor Kálmán
kir. mérnök.

Főraktár: KANITZ OTTÓ és társai BÉCSBEN.
Kapható Debreczenben: Baum Miksnál.

Dohányzsinog legjobb minőségben.

T. cz.
Raktáramat tetemesen nagyobbítva, van szerencsém alantjegyzett árukat nagybecsű figyelembe alánlani

Finomított CZUKOR,
mindenfajta
FINOM KÁVÉZ,
(melyekből naponta friss pörköléssel is szolgálók)

Gőzmalmi liszt és korpa
napi ár mellett,
mindentéle főzelékek

finnei rizskeményítő, friss töltésű ásvány és gyógyvizek, festék, őrnisz, elismert jó minőségű szoba padló-lackok,

lehető legelőkelőbb ár mellett,
Szives látogatását kérve, kiváló tisztelettel

KOHN HENRIK.

CARBOL POR fertőtlenítéshez.

123
451. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe lépélt eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

A. Asztali durva nagyszemű	100 kíl	15.60
B. Szinte középseme		14.60
C. Királyliszt		14.60
1. Lángliszt		14.20
2. Montliszt		13.80
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű		13.40
4. " 2-od rendű		13.--
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű		12.60
6. szinte 2-od "		12.--
7. Közép kenyérlisz 1-ső		11.40
8. " 2-od "		10.60
8 1/2 Barna " 1-ső		10.--
8 3/4 " 2-od. á 70 kílgr.		8.60
9 Lángliszt " á 50 kílgr.		6.80
10 Vese liszt " á 50 kílgr.		---
11. Finom korpa zsákkal 50 "		4.40
12. Durva korpa zsákkal á 50 kílgr.		3.60

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-töli engedmény a fennm-

lírt egyezmény folytán szintén beszámítet-

tetett.

Debreczen, 1890. aug. 5.

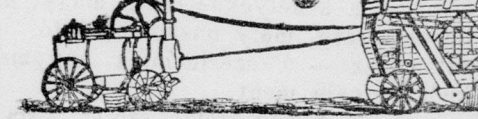
SCHLICK-féle

Gyár és irodák
VI., külső váci ut 1696/99. sz.

Ajánlja a cséplési idejyre kitűnő szerkezetű

gőzcséplő-készületeit, locomobiljait,

és vaskeretű gőzcséplő-gépeit.

továbbá
járgánycséplő-
készületeit,
gabonatisztító-rostáit
(Baker és Vidats-rendszer)
és konkolyozóit.

Készletben vannak:
Eredeti kévektű- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkaszáló-gépek
szénagyűjtők stb.

SCHLICK-féle szab. 2 és 3, vasu ekek,

szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék övezetékkel, ered. Schlick- és Vidats
féle egyvasu-ekék, talajmivelő eszközök, boronák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle „Haladás” sorbavető gépek
szórvavető-gépek. — Takarmánykészítő-gépek, darálók, morzsolók
örlömalomok és olajmalom berendezések.

Legelőkelőbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Vasöntöde és Gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Városi iroda és raktár:
VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

ismé
kere
nak
mény
munk
buzd
hogy
nk

lágra
van
jelen
orszá
meg
galu
188
szem
lami
fici
mit
fősz
kimo
tal
kise
más
látju
sok
vult
nyél

Debreczen 1890. Nyomatott a Debreczeni Polgári Könyvnyomdájságban Szerkesztette SIMON L.